UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Incestis nuptijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

contrariũ dicit imperator, qđ non eſt preſumēdũ quē eſſe ita mali-
a gnum vt filiam ducat in vxorē. ¶ Ibi, ſuſcepit ex. iſte facit [a] in arg.
b qđ cōpaternitas [b] nō poſſit cōtrahi p pcuratorē. imo p ſe, quaſi req-
ratur proprium factum: q2 dicit ſuſcepit a ſacroſancto baptiſmate.
¶ Ibi, per quā no. qualiter contrahitur iſta cognatio ſpiritualis, q̄
non eſt: niſi quedam animarum coniunctio mediante deo.

¶ Lex vigeſimaſeptima.

Ancimus. Pōt qs accipere vxorē ſexage-
nariam vel decrepite etatis cō-
ſtitutam. h. d. ¶ Caſus. Olim erat hoc prohibitum: q2
matrimoniũ ɔhit principlr ob filiorũ procreationē: vt
l. adigere. §. quamuis. ⁊ §. fin. de iure pat. ſed Juſtinianus Impera-
tor dicit quod hodie hoc non eſt prohibitum: q2 matrimonium con
trahitur principaliter per ſeipſum: q2 per ſacramentum. Scias vnũ
mirabile, quod ſpado poteſt cōtrahere matrimonium. l. ſed eſt que-
ſitum. ff. de libe. ⁊ poſthu. Bal.

1 ☞ Res non variatur, licet perueniat ad caſum a quo incipere non
poterat.
2 Dignitas illuſtrat.
3 Abſolutio vna ſufficit, quando ex vno facto deſcendunt plures ex-
communicationes.
4 Statutum diſponit q representans bannitum eximatur a banno: ſi
repreſentans habebat plura banna: an eximatur ab omnibus.

¶ Lex vigeſimaoctaua.

Si libertam. Noua dignitas mariti vel ſo-
ceri matrimonia nō diſſoluit:
q2 felicitas viri d3 vxori pdeſſe, ⁊ ſimiliter felicitas ſoce
ri d3 nurui pdeſſe. h. d. ¶ Premitte, qđ olim inter ſena-
torē ⁊ libertā nō poterat eſſe cōnubiũ, id eſt matrimoniũ. Pone qđ
antequā qs eſſet ſenator acceperit libertā in vxorē, poſtea creat9 eſt
ſenator, nunqd diſſoluit matrimoniũ, videbat qđ ſic: q2 peruenit ad
caſum prohibitũ. ¶ Cōtrariũ eſt verũ: q2 cum ſint ſocij diuine ⁊ hu-
mane domus, vnius felicitas alij debet pdeſſe, ſed non obeſſe. Item
erat olim ſtatutũ qđ filia ſenatoris nō poſſet nubere liberto. Modo
pone. Berta nupſit liberto anteq̄ pr eſſet ſenator, poſtea pater effe-
ctus eſt ſenator. Querit vtrũ matrimoniũ dirimat, videtur quod ſic,
quaſi poſſibile reducatur ad impoſſibile. ¶ Cōtrariũ eſt verum: q2
ſoceri proſperitas genero obeſſe non debet. Et ſubdit vnum verbũ
not. q cũ ex vna radice vitiũ naſcitur, id eſt ex vna vitioſa ratiōe. cō-
1 ſequēs eſt q ſimul tollat. ¶ † Not. hic non variari rē. licet perueniat
ad caſum a quo nō poſſet incipere: ⁊ eſt ratio: q2 multa impediũtur
fieri, que iam facta nō dirimunt: ⁊ q2 iam facta ex futuris caſib9 nō
dependent. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. l. patre furioſo. ⁊ dic de
iſta via brocardica vt ibi not. ⁊ nos nō ſumus hic in tāta latitudine
brocardica: ſed ſolũ in eo articulo, qñ quid impeditur ex diſpoſitio-
2 ne legali, in quo articulo iſta lex eſt multũ no. ¶ † Ibi, dignitate il-
luſtratus. no. q dignitas illuſtrat. Ibi, lex papi. ratio, q2 Vlpi. dubi-
tabat. ⁊ iſtud non dicebat lex papia. matrimonia non poſſe contra-
hi. vnde videbatur excludere perſeuerantiā. Ibi, dei ſequentes iudi-
cium no. quod Imperator ſequitur dei iudicium. Ibi, infortunium,
ſcilicet inquantũ vir in altũ tollit: tantũ vxor in profundũ mergitur.
Ibi, in altum vir tollatur, queſta e bella propoſita quādo dabis ca-
thedram. Ibi, ſimili modo hic ponit. ſecundum caſum facti. i. creati
de nouo. Ibi, compeſcere, id eſt tollere in hoc caſu. Ibi, cum enim ex
vna radice, id eſt. l. papia. cuius ratio. i. ratio eſt iniqua. Ibi, vitium
3 id eſt vtrũq3: q2 ſunt duo caſus. Ibi, vna lege, id eſt per hāc. ¶ † Et
ex ea collige arg. q ſi ex eodem facto deſcendunt plures excommu-
c nicationes, quod vna abſolutio ſufficit. Si vero ex diuerſis, [c] requi-
runtur plures, vt. ff. ad turp. l. j. §. ſi plura. ⁊ de no. ope. nun. l. de pu-
4 pillo. §. ſi plurium. alias ſi in pluribus: ⁊ ibi Bart. ¶ † Itē eſt arg. [d]
d ad id qđ altera die querebatur ſtatutũ [e] eſt in ciuitate quod quicũ-
e que preſentat bannitum, eximatur a banno. Modo pone quod pre-
ſentans bannitum habebat plura banna, nunquid debet eximi ab
omnibus: dicit Jac. de Are. q ſi deſcendebant ex eodem facto: tūc
omnia banna pro vno reputantur, ⁊ ab omnibus eximat. Si vero
ex diuerſis: tunc tantũ de vno eximatur. Jaco. de Are. ⁊ Cyn. cuius
f ergo electio [f] erit quo banno eximatur, videtur qđ fiſci: q2 eximēdo
fiſcus eſt debitor: ⁊ in iſtis alternatiuis ⁊ incertis electio eſt debito
ris. Et adde quod dixi. j. de ſer. fugi. l. quicunq3.

¶ De inceſtis nuptijs. Titu. v.

¶ Lex prima.

Liberta. Liberta vxor patroni nō pōt di-
uertere inuito patrono, ⁊ cũ alio
cōtrahere matrimoniũ. h. d. Adde q bene valet di-
uortium, ſed nuptie ſunt prohibite: q2 iſtud non eſt
prohibitum ſimpliciter: ſed ſm quid: vt. ff. de diuor.
l. quod ait lex. Unde Jac. Butr. colligit tale notabi-
le, vid3 licet no. qđ vbi eſt aliqd qđ eſt nullũ ſimplr: ⁊ aliquid ſecũdũ

quid, iudiciamus ⁊ dicimus eſſe aliqd. ⁊ hoc p
bat hec lex. coniuncta cũ. d. l. qđ ait lex. Ja. bu.
improprie ⁊ indirecte loquit: q2 qñ aliquid eſt
nullũ ſimpliciter, eſt nullũ ſimpliciter a ſm qd.

¶ Lex ſecunda.

Eminem. Binas habēs
ſeu tenēs vxo-
res, eſt īfamis. h. d. Prohibet ergo
vxorũ multiplicitas, q2 infamia no-
tat: ⁊ etiā criminaliter punit: vt. j. đ adul. l. cũ q
1 duas. ¶ † Quero, nũqd9 duas habēs concubi-
g nas ī famis, gl. eſt not. q ſic. in auf. qb. mo. nat.
effic. ſui. §. ſi. col. vij. ⁊ per hoc repellit a teſtimo
nio, ⁊ a dignitate. ¶ Idē credo ſi hēberet vnā
vxorem, ⁊ concubinā ſimul. ſed hoc non ſerua-
tur de facto, ſi tñ opponeret in iudicio, obtine
ret: q2 eſt infamis ipſo facto. Itē iſti repellen-
tur ab accuſando de publico crimine: q2 infa-
mes repelluntur: vt. j. qui acc. non poſ. in rub.

1 ☞ Pena infligenda, requirit ſententiam iu-
dicis.
2 Scientia ſuperueniens, facit aliquem puniri, q
qui excuſabatur ratione ignorantie.
3 Punitur mitius is in cuius domo committit
aliqd eo patiente, q ipſe cōmittēs, et nu. 4. 5.
6 Adulteriũ cōmiſſum in ciuitatis, magis pu-
nitur q̄ in rure ſecũdum legem moſaycam.
7 Scientia ſuperueniens, vel patientia nocet. ⁊
econtrario non nocet.

¶ Lex tertia.

Cum ancillis. Inter
liberũ
⁊ ſeruũ matrimoniũ nō ɔſiſtit: ⁊ fi-
lij qui naſcuntur ex ſerua, dicuntur
ſerui: q2 ſequũtur ɔditionē matris. hoc primo.
Decurio q ɔxit matrimoniũ cũ ſerua, deporta
tur: bona eius curie confiſcantur: puniuntur
actores ⁊ procuratores locorum, ſciētes quod
paſſi ſunt in domibus dñorum ſuorũ huiuſmo
di libidinem exerceri: punitur etiā dñs ſi fuit
ſciens, ⁊ nō denũtians, ⁊ in publicatione fun-
di veniũt acceſſoria, mancipia, ⁊ pecora illi fun
do deputata. Et magis punit delictũ commiſ
ſum in ciuitate q̄ in agro. h. d. not. hec. l. in pri-
ma parte loquitur de probatione phibitiōe in
ſecunda loquit de pena. ſcđa ibi, ſi enim ſed illa
ſcđa pars ſubdiuidit: q2 in prima pte loquitur
de pena ɔhentium. in ſcđa de pena aliena ne-
gotia gerentiũ, ⁊ patiētiũ. tertia de pena prin-
cipaliũ dñorum. Et circa penam diſtinguit in-
ter cōmiſſa agro, ⁊ commiſſa in ciuitate. ſecun
da ibi, qđ ſi actores. tertia ibi, ver2 dñs vſq3 in
fi. ¶ Caſus, quidam phylocaptus de quadam
ſerua matrimoniũ ɔxit de facto cũ ipſa, vtrum
iſtud matrimoniũ de iure teneat: Rñ. qđ non:
imo naſcũtur ſerui. hoc primo. ¶ Sed pone q
quidam decurio captus amore cuiuſdam ſer-
ue, accepit eā in vxorē, de facto procedēdo ad
actus carnalis cōmixtionis in domo cuiuſdam
nobilis ſeu potētis dñi: que erit in iſto caſu pe
na: Rñ. q ſi tu loqueris q̄ ſit pena iſtius mu-
lieris: iſta debet in metallum damnari: ſi tu lo
queris que ſit pena iſtius decurionis. Reſpō.
quod iſte debet deportari, bonis omnibus pu
blicatis, ſi extat ſui iuris, ⁊ ſi non extat, certe
perſone haberet excludere curiam, ⁊ perſone
ſunt hic nominate. ¶ Si vero tu loqueris de
perſonis aliorum: ſi quidem ſunt actores, qui
ſunt in domibus aliorum receptantium iſtos,
ex certa ſcientia puniuntur pena metalli. dñs
autem ſciens punitur: q2 ſi hoc eſt commiſſum
in agro, cōfiſcat. Si vero eſt cōmiſſum in ciui-
tate, confiſcatur media pars bonorum ſuorũ:
ideo autem augetur pena in ciuitate: q2 maius
cenſetur eſſe delictum. h. d. ¶ Ibi, connubiũ,
h id eſt matrimonium. ¶ Ibi, naſcunt: ſ3 cum [h]
de iure diuino teneat matrimonium: vt dicit
gl. Nunquid ex tali matrimonio nati naſcũtur

ff h

a ¶ Lex. iſte facit. An compaternitas poteſt fieri p procu. vide Bar. ⁊ doc. in. l. gallus. §. forſitan. de libe. ⁊ poſthu. Andr. Barba.

b ¶ Compaternitas. Vide p Barto. in. l. gallus. §. forſitan. ff. de lib. ⁊ poſthu.

c ¶ Diuerſis. Vide Bal. in. l. ij. j. vt intra cert. tēp. cri. q̄ſtio terminatur.

d ¶ Item eſt. arg. Preſentans bannitum debet eximi a banno vigore ſtatuti ſi pſentans habeat plura banna an debeat eximi ab oībus, vide An. in l. tutor. §. luci9. ſ. de vſu. ⁊ Albe. đ Roſa. in tracta. ſtatutorum. Andre. Barba.

e ¶ Statutum. vide que dixi poſt Bart. in l. de pupillo. § ſi in pluribus. hic alleg. ⁊ ibi mo. ⁊ que no. Bar. in. l. cũ pponas. ſ. ɔtrāſactio.

f ¶ Electio. faciũt no. per Bar. in. l. cum pponas. ſ. de tranſac.

g ¶ Quero nunquid. Not. quod habens duas cōcubinas, repellitur a teſtimonio, tanquā infamis. Item ſi h3 vxorē ⁊ concubinā bar. dubitauit in. l. j. ff. de his qui not. infa. vide que dixi i. c. teſtimoniũ. de teſti. Andre. Barba.

h ¶ Sed cum de iure. Vide que dixi poſt. Bar.

a ¶ Paria ſunt. vide i.l.j.ꝛ ibi Bal. j.de fal.mo.ꝛ vid i pri.colū.ꝙ ſi vltimo de officij ſit ꝯmiſſuꝫ delictū,ꝛ ſyndic⁹ hꝫ tp̄s octo dierū ad denūtiādū,an incūbat ſibi vel ſucceſſori denuntiare, vide Bal.i.l.ſi.iſi.ff.de iuriſdi.om.iudi.

b ¶ Ita tenet ipſe. An publicata domo,debent publicari ſupellectilia, vide Bal. in.l.cū pponas.ſ.ð nau. fenore.An.Bar.

c ¶ Argumētū.vide.j.proxi.qd pōt morā purgare. et vide.ſ.proxi.col.

d ¶ Mora purgari Vid Ang.ꝛ imo.i.l.ſi iſulā.i.x.fal. regule affirmatiue.ff.de verb.obl.

e ¶ Sꝫ pone quod ſtatuto.No.quod ſi qs iſultauerit ꝛ pcuſſerit nō ꝯfundit vnum cū alio, vide Bald. ꝛ do. meū in.l. quoties §.ſi qs ita.ff.ð hr̄. inſti.ꝛ in.l.añ nuptias.ff.ſol. mat. ꝛ vide.d.Dñicuꝫ de ſctō Semi.i.c. j.de conſtituti.in vj.And.Barba.

f ¶ Aduerte i hoc an ſciētia cū patiētia noxia ſit ꝛ p̄iudicet,p̄mū qñ patiētia i his in qb⁹ act⁹ hoīs reqrit̄, nil operat̄:vt per hūc dr.j.ð iur. de li.l.lꝫ. col.j.vſ.iuxta hoc. Deinde qd patiētia ꝛ ſciētia ēt p lōgū tp̄s i his q̄ ſunt magni p̄iudicij nō inducūt conſenſum ad obligationē i.l.cū de i rē verſo.i. iij. co.ff.ð vſ.ꝛ i.l.q̄ritur.§.ſi.i.iij. col. vſi.ex hoc.ff. loc. Pau.ð ca.i.d.l.lꝫ qñ aūt patiētia p mādato aut exp̄ſſo ꝯſenſu habeat̄, vide i.l.qui patit̄. ff.mand.ꝛ.l.ſemp qui nō p̄hibet de reg.iur.Bar.in.l. ſi filius.ff.de tut. ꝛ hunc in.c.j.§.ſi. i vſi.feud.ſi de iure oīa.lis int.do. Phili. Decius.

5 ¶ Et no. ꝙ exceptio. Nota qd papa poteſt mā-

ſerui,dic qd ſic,qꝛ partus ſequit̄ cōditionē ma
tris:vt.ff.de ſtatu ho.l.lex nature.ꝛ ſi quidem
iſta ancilla ē ſerua.extranei illi q nati ſunt ſer-
ui,ſunt illius extranei. ¶ Ibi,in gremia nota
iſtud verbū quo vtit̄ multū eccleſia,dum dicit
quod eccleſia nō refutat redeuntes ad gremia.
¶ Ibi,procuratoribus.Si enim ſupra ſimpli-
citer dixit : nunc tantum de procuratoribus.
¶ Ibi,coniunctus requirit etiam coniunctio
1 nem corporum. ¶ † Ibi,per ſententiam.no.ꝙ
regulare eſt ꝙ omnis pena requirit ſententiā
iudicis.concor.ff.de penis.l.quod ad ſtatum.
¶ Ibi,liberatus.hoc dicit.Non obſt.j.de bo.
dā.l.ſi filius.ꝛ no.tex. ¶ Ibi, ſucceſſionē. Ad-
de hic quod habes.j.de bo.dam.authē. bona.
¶ Ibi,noluerint.voluntatem punit, non im-
2 potentiam,vel ignorantiam. ¶ † Ibi, poſtea.
no.ratione ſuperuenientis ſcientie quē puniri
qui ratione ignorantie excuſabatur a pena. vñ
dicit gloſ.ꝙ paria ſunt,ſiue quid ſciam ab ini-
tio,ſiue poſtea ſciam, ꝛ patiat. Ego dico per
a iſtum tex.ꝙ paria ſunt[a] ſyndicū qui debet de-
nūtiare maleficiū a principio ſcire:vel ex poſt
facto ad eius notitiam peruenire:vt patet.ſ.
ex verbo promere, Nam non denūtians quod
debet denūtiare,celare videtur:vt hic in verbo
celauit. ¶ Modo pone ꝙ iſta ſciētia ſuperue
nit ſyndico finito officio.Nun quid tenet̄ denū
tiare,videtur ꝙ non:qꝛ finito officio,nō tene-
tur quid nouū aggredi.in ꝯtrium videtur : qꝛ
iſtud pendet ex veteri.arg.ff.de neg. geſt.l.nā
ꝛ ſerui⁹.§.ſi vino.Certa iſta litera facit multū
pro ſyndico:nam in caſu.l.noſtre. ſi actor de-
ſijſſet eſſe actor,vel dominus deſijſſet eſſe do-
minus ante ſententiam,non haberet locū pe-
3 na huius.l. ¶ † Item no.ex hac.l. mitius pu-
niri aliquem in cuius domo ſit aliquid eo pa-
tiente,q̄ ipſum delinquentem principalem:ſic
j.de fal.mo.l.j.ꝛ vide. ff.de adul.l.ꝛ ſi amicus.
¶ Ibi,ceteriſqꝫ rebus.Guil. de cug. dicit per
iſtum text.quod quādo per ſtatutum dicitur
ꝙ aliqua res publicetur intelligitur prout in-
b ſtructa eſt.ita tenet ipſe[b] in.l.beneficium.de cō
4 ſti.princi.per iſtam literam. ¶ † Unde ſi ſtatu
to cauetur quod domus in qua tenetur ludus
azardi,debeat publicari oīa bona publicabun
tur.ꝛ alia que ſunt ad vſum domus. Alij ꝯ:qꝛ
ſi in actu fauorabili,nō includuntur inſtrumē-
ta rei:vt no.j.de verb.ſig.l.j.ergo multominus
in actu odioſo:vt.ff.de publicanis.l.ſi.§.diui.ꝛ
hec verior.Non ob.hec.l.qꝛ hec diſpoſitio.l.vl-
tra procedit.ꝛ adde qd habes.j.de bo.vac. l. ſi
quando.libro.x.ibi,confiſcari.etiam ſi plus va
5 let q̄ mille agri. ¶ † Sume ex hoc text.argu.[c]
c qd ſi ſtatutum dicit qd ſyndici debent denun-
ciare maleficia:nec apponit terminū. ꝙ intel-
ligitur incontinēti a tempore ſciētie:non tamē
cogit̄ denuntiare precipiti feſtinatione:ſed in
quiſita veritate facti.ad hoc preſtat.arg. ff. ad
tertul.l.ij §.confeſtim.ꝛ.ff.de ſol.l.ratū.ꝛ.ff.de
ver.oblig.l.cōtinuus.§.cum ita.ꝛ.§. item q in-
ſulam.ꝛ.j.de his qui.vt indi.l.ſororem.ꝛ.l.ſi ea
ꝛ vide quod ibi dixi,eſt ibi vna glo.valde bo-
na.in glo.ibi.l.quid ergo.ſed ibi eſt ratio:qꝛ le
gis diſpoſitio retulit ſe ad principiū:vt ibi pa
tet in.§.quod ꝛ in rebus.ſed ibi eſt ratio:quia
in qualitate poſſidendi inſpicitur principium:
vt.l.clam poſſidere.in prin.ff.de acquiren.poſ.
¶ Ibi,patefecit.imo hoc modo ſuccurritur:
qꝛ patefecit:ſed quia ignorauit, gl.conſiderat
duos actus animi.primus eſt ignorātia.ꝛ iſte
excuſat.ſecundus eſt ſcientia.ꝛ tunc ſi non pa-
tefecit,punitur:ſi patefecit,excuſatur.ſed nun
d quid poteſt hec mora⁹ purgari,licet litera di-
cat qd debeat denūtiare mox,forte poteſt pur
gare intra paucos dies.arg.ff.ſi quis cau.l.ꝛ ſi
poſt tres dies.qꝛ dictio mox denotat proprie
diē.ꝛ ſic non eſt dies in pena.de verb.oblig.l.ſi
decem cū petiero. Itē collige argu.ad queſtio
nem. Mater erat nutrix filij:ꝛ aſſeruit ſe velle

nubere:ꝛ fecit aliū tutorē dari,poſtea nō vult nubere,ꝛ reaſſumere
tutelam,an poſſit,eſt hic arg.ꝙ nō:qꝛ ſufficit tutelam impetraſſe:de
6 hoc tāgitur inſt.de curato.§.ſi. ¶ † In tex.ibi,in ciuitate.no.adulte
rium magis puniri in ciuitate q̄ in rure.ſecūdum legē moſaycam.
¶ Et no.ad ſtatuta,qd magis puniūtur delinquētes in vna ciuita-
e te,q̄ in iure.ꝛ etiā in vno loco q̄ in alio. ¶ Sed pone qd ſtatuto[e] ca
uetur qd in inſulto facto ad domū ſit pena quinqꝫ librarū.Alio ſta
tuto ſimpliciter qd vulnerans aliquē ſit pena centū. Modo pone ꝙ
aliquis nō p̄cedēte aliquo inſultu,vulnerauit aliquē ad domū illi⁹:
certū eſt qd maius eſt delictū vulnerare q̄ inſultare:an puniat̄ pe-
na quinqꝫ librarū:an pena centū:ꝛ vr̄ ꝙ pena cētū:qꝛ nō poſſumus
recedere a verbis ꝛ determinatione ſtatuti. ¶ In ꝯtrariū vr̄:qꝛ ſtatu-
tum ꝓpter domum vr̄ augere penā.hec gl.eſt arg.ꝙ vbi ſtatutū non
determinat,nec ego determino:ita ꝙ ſtatutū ſit ſeruandū prout ia-
cet. Pone ergo qd ad domū fecit vulnus p̄cedēte inſultu immedia-
te:nunqd cōfundatur inſultus cū vulnere,vr̄ ꝙ ſic:vt no.j.de accu.l.
crimen.Bar.dicit ꝯtrariū in.l.nunq̄ plura.ff.de priua.delic. qꝛ illa que
intelligūtur eſſe vnū delictū,non hn̄t locū ſi propter illā fictionē cō-
funderet̄ pena maior.Et ſi iſta opi.eſt vera:tūc ſtatim ſequit̄ alia q̄
ſtio.Nunqd pena vulneris confundat̄ in alia pena inſultus.Breui-
ter dico ꝙ nō:qꝛ principale nō ꝯfundit̄ in eius p̄ambulo : ꝛ ideo de
neceſſitate ſequit̄ tā pena vulneris q̄ pena inſultus.Or vide a capi-
te gl.Pone ꝙ ille q pcuſſus eſt habeat domūculā,que valebat cen-
tū.ꝛ habebat agrū,q valebat quinqꝫ annuatim an ſi cōmiſſuꝫ eſt de-
lictū i ciuitate,puniat̄ minori pena q̄ ſi i rure:qꝛ ager valebat plus.
Jo.dicit attendi rōnē legis.Alij ꝯ:qꝛ nō attēdit̄ ratio legis,vel ſta
tuti:ſed caſus formaliter p ſtatutū diſpoſitus. ¶ In gl.j.no. hanc.l.
Jaco.de bel.hic diſtinguit hoc brocardū.ꝛ deſcēdit ex illo ratihabi-
tio ꝛc.Et dic vt no.ff.de ſer.le.l.p fundū.vel dic aliter hoc brocardū
7 videlicet. ¶ † Supueniēs ſciētia vel patiētia nocet:ꝛ ecōtrario non
nocet.Sed diſtingue:aut res eſt pfecta,ꝛ incōmutabilis:aut pfecta
ſed cōmutabilis.primo caſu non nocet ſupueniens ſcia etiam cū pa-
f tientia:[f] vt.d.l.quid ergo.ꝛ.d.§.hoc tantūmodo.ſcdo caſu interuenit
metus:aut nō ſi interuenit met⁹,ſi quidē in agris,nō nocet patiētia.
Si vero in ciuitate:tūc nocet patiētia:qꝛ cū clamore potuiſſet ſe iu-
uare:vt arg.ff. ad legē aqui.l.itaqꝫ.in ſi.ꝛ ad ſill.l.j.§.ſerui.ſi vero nō
imminet metus,ſi qdē ſcit,ꝛ patit̄ qd ſuo noīe factū eſt:tūc nocet.ff.
de vi ꝛ vi.ar.l.j.§.quoties.ꝛ de re.iu.l.hoc iure.§.j.ff.mā.l.qui patit̄.
Si nō ſcit,ꝛ patit̄ qd non eſt ſuo noīe factum,ſiquidē ab initio illud
ſciuiſſet,ſciens debuiſſet illud p̄hibere,vel tollere.tūc nocet:vt.ff.de
his qui deie.vel effu.l.ſi vero.§.queſitū.cōcor.ff.de noxa.l.ij.ꝛ.iij.Si
aūt non debuiſſet p̄hibere,vel tollere,ab initio.hoc caſu regulariter
ſcientia vel patiētia nō nocet,ſi res eſt perfecta:vt.d.§.hoc tantum-
modo.ꝛ.d.§.fina.ꝛ.ff.de noxa.l.iij.§.j.niſi intercedat mora, quo caſu
nocet ſecūdum quid ꝛ non ſimpliciter:vt no.in.d.§.fin.vel niſi quan
do patiēs id qd factum eſt toleret:cuius facti caſus poteſt nocere:
vt.d.§.queſitum.ꝛ adde qd dixi.ꝛ no.Jac.de bel.in.d.l.proxima.

1 ¶ Mater,quam excuſat etas a pena non petiti tutoris,ſi inter
moras fiat etatis legitime,an penas incurrat.
2 Data in dotem propter matrimoniū illicitum, an debeāt cōfiſcari.
3 Pena inceſtus,qualis ſit.
4 Filij nati ex inceſtis nuptijs,an ſint legitimi.

¶ Lex quarta.

Qui contra. Ex matrimonio reprobato lu-
cra matrimonialia nō pceduūt:ſꝫ
veniunt potius confiſcanda. Idem in donatione ſimpli-
ci:niſi etas ſexus,vel iuſta ignorantia excuſet. hoc dicit.
Diuiditur hec lex in tres partes.nam primo ſtatuit penam contra-
hentibus prohibitas nuptias. ¶ Secundo, ponit exceptionem a
ſtatuto ſuo. ¶ Tertio,exceptionem ſuam limitat ꝛ declarat.ſecun-
da ibi,exceptis.tertia ibi,quos tamen. ¶ Caſus.pone quidam con-
traxerunt contra legum precepta:vel contra mādatum do.pape.vel
conſtitutionem principis.ꝛ ob illud matrimonium mulier dedit do
tem,ꝛ vir donationem propter nuptias. Queritur nunquid conſi-
ſtat matrimonium.ꝛ quid iuris de iſta dote ꝛ donatione. Reſpon.
quod iſtud matrimonium non tenet.ꝛ iſta dos ꝛ donatio confiſcan-
tur,ꝛ idem in ſimplici libertate,vnde ille qui dat, perdit:et ille qui
recipit,effectualiter non acquirit:ſed confiſcatur,queritur nunquid
ſtatim ab hac pena aliqui excuſetur: Reſpond.quod ſic,quia excu-
ſantur femine. Item maſculi iuſto errore circumuenti. Error enim
ſimulatus,vel leui errore pretenſus, non excuſat. Item excuſantur
minores errantes,ſed poſtquā ſciunt,vel ad legitimam etatem per-
uenerunt,niſi confeſtim dirimant iſtud matrimonium de facto con-
g tractum,penam incurrunt. Et not.ꝙ exceptio[g] huius legis non in-
ducit permiſſionem circa matrimonium:vt.ſ.titu.j.l.j.ſed excuſat a
pena. ¶ Ibi.indigno.no.regulam.qd ab indigno auffertur,confiſca-
tur:vt.ff.de inoffic.teſt.l.papinianus.§.meminiſſe. ¶ Ibi,exceptis
vult dicere

dare quod matri
monium non cō
trahatur ex cau
ſa. vide Bal. in. l.
j. ff. de iuſti. ⁊ iur.
l. nemini. ſ. ō nu.
Andr. Barb.
a ¶ Not. vide text.
in. c. cum inhibi a
tio. extra de clan
deſt. deſponſ. ⁊ in
c. ij. de temp. oꝛdi.
in. vj.
b ¶ Mater. Bal. 1
in aut. ſi captiui. b
ſ. de epiſ. ⁊ cle. et
in. l. pꝛecibus. j. ō
imp. ⁊ alijs ſub
ſti. ⁊ Angel. poſt
glo. in. l. moꝛibus
j. de his qb. vt in
dign. ⁊ ibi Paul.
de Caſt. ⁊ Bal. in
l. ij. ſ. ſi aduer. do
tem. ⁊ in. l. omnē.
j. ad tertul. ⁊ que
ego dixi i. §. actio 2
num. inſti. de act. c
et per Paul. de
Caſ. in. l. ſciendū.
§. fina. ff. qui ſatiſ.
cogan.
c ¶ Pꝛimo. Uide
in. l. j. ſ. de condi.
ob cau. ⁊ Bart. in
l. ſi adulteriū cum
inceſtu. hic alleg. 3
d ¶ Pena. Uide d
Bar. in. l. auuncu
lo. hic alleg.
e ¶ Legitimi. Ui
de gloſſ. hic. ⁊ ple
ne in. c. ex tenoꝛe.
qui fil. ſint legi. ⁊ 4
in. c. referente. eo. e
titu. ⁊ plene in. c.
cum inhibitio. ex
tra de clan. deſp.
⁊ facit quod not.
Bald. in. l. fi. j. de
liber. cā. ⁊ an quo
ad ſucceſſionē in
caſu iſto ſic ſubdi
tur diſpoſitiōi iu
ris ciuilis, vel ca
noni. vide Bal. in
l. fin. ſ. de nupt. et
Cy. hic Bal. in. l.
eam quaz. in ver.
denuo quero. j. ō
fideic. ⁊ ad omnia
iſta vide Pet. de
ancha. in. c. cano
nū ſtatuta. de con
ſti. ⁊ ibi etiam an
contrahēs in gra
du permiſſo de iu f
re ciuili: ſed ꝓhi
bito de iure cano
nico incidat ī pe
nam de qua ī hac
lege. ⁊ ibi facit mē
tionem de Cyn. ⁊
Bald. hic, ⁊ vide
Bald in. c. j. §. na
turales. ſi de feu.
fuerit contro. in
ter do. et agna. in
vlti. col. ⁊ de que
ſtione Bald. hic,

vult dicere ꝙ dos ⁊ donatio vbi interuenit er
roꝛ iuſtus, vel pſumptus, non confiſcantur: ſed
ad dātem reuertūtur. ⁊ idē in ſimplici donatio
ne. ⁊ vide hic. l. claudi⁹. ff. de his qui. vt indig.
¶ Ibi, acerrimo, id eſt iuſtiſſimo erroꝛe facti.
¶ Ibi, put refertur ad viros legitime etatis
aliquādo tamē ſufficit erroꝛ etiā nō ita iuſtus:
vt. ff. de abig. l. j. in fine. ¶ Ibi, non affectato.
no.[a] ꝙ ille qui nō vult ſcire, habetur pꝛo ſciēte.
¶ Ibi, ſimulato. not. ſimulatum erroꝛem non
pꝛodeſſe. ¶ Ibi, ex vili cauſa erroꝛis. no. leuem
cām erroꝛis nō excuſare. ſed ōt. l. alibi ꝙ hereti
cus eſt, qui leui argumē. deuiat a fide. ſ. de he
reti. l. ij. ¶ † Ibi, quos. omnes exceptos. nota.
argu. ꝙ mater[b] quam excuſat etas a pena non
petiti tutoꝛis, ſi inter moꝛas ſit legitime etatis
⁊ nō petit, penam incurrit: vnde nō inſpicitur
pꝛiuilegium quo excuſabatur: ſed ſuperueniēs
etas. Cōtrarium dicūt doc. per id quod not. in
l. j. ſ. in qui. cau. in inte. reſti. non eſt neceſ. ſcōm
eos eſt ratio: quia beneficium debet eſſe māſu
rum. hic autem nō loquitur in beneficio: ſed in
amotione pene ⁊ damni. tamen iſta ratio non
vꝛget: qꝛ quicqd iure ſpeciali cōceditur, benefi
cium appellatur. ⁊ concoꝛ. ff. de adul. l. ſi adulte
rium cum inceſtu. §. fratres. ⁊. §. idem pollioni.
¶ † Circa materiā huius. l. tria ſunt pꝛincipa
liter querēda. Pꝛimo,[c] de datis in dotem ob
matrimoniū illicitum: an cōfiſcant, dic aut ſo
lus qui dedit, ſciuit: ⁊ tūc nō repetit: aut igno
rauit, ⁊ iuſte, ⁊ tunc repetit. aut errauit in iure
tantū: ⁊ tunc aut matrimonium non eſt ſequu
tum de facto, ⁊ repetit in. l. auūculo. ff. de cōdi.
ſine cauſa: aut matrimonium, id eſt coniuncto
actualis eſt de facto ſequnta, ⁊ nō repetit. tex.
tamē vr̄ ab hoc excipere mulierē, ⁊ minoꝛem,
¶ † Scōo quero de pena[d] imponēda pꝛopter
inceſtū. Et tunc aut qui contraxit, ſciuit factū
⁊ ius. Si vero ſciuit ius, ⁊ factum ignoꝛauit,
ſuccurritur ei. Si vero ſciuit factum, ⁊ ignoꝛa
uit ius, nō ſuccurritur ſi errauit in iuregentiū.
Sed ſi errauit in iure ciuili, initius punitur, ſe
cundum Jac. de Are. ⁊ loquit ꝗtum ad puni
tionem criminalem. ¶ † Quero. tertio ciraa fi
lios, an filij ſint legitimi.[e] ⁊ dic, ſi vterqꝫ ſciuit
ſunt ſpurij. nec ſunt digni ali: vt in aut. ex com
plexu. Si vero vterqꝫ ignoꝛauit, vel alter tan
tum: tūc filij ſunt legitimi ſcōm canones per
iura allegata hic per gl. ⁊ extra q filij ſint leg.
c. ij. in fi. ⁊ ꝙ ſatis ſit ſi vn⁹ ignoꝛauit. facit. ff.
de lib. cauſa. l. duobus. ſecundam Jac. de are.
⁊ iſtud eſt not. dignum. ¶ Pone. Berta acce
pit in maritum quedam ſacerdotē, qui finge
bat ſe laicū. ⁊ ipſa mulier credebat hoc: qꝛ ſa
cerdos Anglicus erat, ⁊ ipſa Peruſina: nūqd
filij ex iſto matrimonio nati ſint legitimi: cer
te ſic. ergo ſunt ſui ⁊ in ptāte, quod eſt mirabi
le ecōuerſo, quedam monialis de Frācia, ve
nit ad ciuitatem Peruſij: ⁊ quidam eam mo
nialem accepit in vxoꝛem, ⁊ nati ſunt inde filij
iſti filij ſunt legitimi. ¶ Item pone qō Ber
ta habebat alium virum, de quo ignoꝛabatur,
⁊ ego ignoꝛās accepi eam in vxoꝛem. de facto
filij qui naſcuntur ſunt legitimi. pꝛopter igno
rantiam: ⁊ ſuccedunt parentibus. Et ex hoc
pono concluſionem talem, quod cum ignoꝛā
tia facti pſumitur.[f] Iſte qui vult dicere iſtos
filios illegitimos, debet ꝓbare ſciētiam, quod
eſt no. dignum. Cyn. dicit quod de iure ciuili
ſunt legitimi quo ad ignoꝛantem: non quo ad 1
ſcientē. ⁊ dicit quod ius canonicum debet ſer h
uari in oꝛdinibus: non in ſucceſſionibus: quia
ſucceſſiones filioꝛum ſunt de iure naturali: vt
l. cum ratio. ff. de bonis damna. ⁊ ideo cum illa
ratio naturalis habeat iuris canonici fomen
tum: ⁊ appꝛobatur: tali rationi ſtanduz puto i
non obſtante rigoꝛe iuris ciuilis. Pꝛeterea ſi
ſint legitimi quo ad maioꝛes oꝛdines ſacros,
dignitates eccleſiaſticas: ergo multo foꝛtius
quo ad minoꝛa: vt extra qui filij ſint leg. c. per 2

venerabilem. ⁊. ſ. titu. l. j. imperialis. §. ſimiles.
Pꝛeterea cōſtitutio iuris canonici equiparat
diſpenſationi pape. ſed papa pōt diſpēſare, ⁊
legitimare etiā quo ad ſucceſſiones: ergo ſim
pliciter ſtādū eſt iuri canonico. certe ſm quoſ
dā ratio iſta non valet: quia quidā dicūt ꝙ pa
g pa nō pōt legitimare in terris imperij.[g] ⁊ iō
reddeˡ aliā rationem: vt dixi. ſ. naturalē equita
tem non ſtantem in finibus ſimplicis natura
lis equitatis: ſed iunctam cū ratione iuris ca
nonici: nam ius canonicuz reputatur eſſe ius
diuinum, ⁊ leges nō dedignātur ſacros cano
nes imitari: vt id aut. vt cler. apud pꝛopꝛi. epi.
§. fi. ⁊ in. c. j. extra de no. ope. nunt. Iſte pūctus
eſt no. ⁊ inueſtigabilis. facit tunc ad pꝛemiſſa
extra de oꝛdi. cog. c. tuam. ⁊ extra qui filij ſint
legi. c. latoꝛ. ⁊. ff. de ritu nu. l. qui in pꝛouincia.
§. diuus.

¶ Lex quinta.

FRatris. In veteri teſta
mēto dicebat qō
tenebatur quis ducere vxoꝛez fra
tris eo, moꝛtuo: ⁊ debebat ei im
ponere certuz nomē ⁊c. Impatoꝛ dicit hic cō
trarium: quia relictam fratris alter frater nō e
ducit in vxoꝛem: nec poteſt duas ſoꝛoꝛes ſuc
ceſſiue habere, in vxoꝛes. Bald.

1 ☞ Pater decedens ſuperſtitibus ſpurijs,
non dicitur deceſſiſſe cum his: maxime cum
inceſtuoſio.
2 Pater, ſi non relinquit filio inceſtuoſo: ſed ne
poti legitimo ex iſto inceſtuoſo, an valeat.
3 Confiſcatio aliqua quando debet fieri ſpeciali
ter, ſicut de dote: talis confiſcatio non tollitur
pꝛopter ſuperuenientiam liberoꝛum.
4 Statutum diſponit quod filius occidens pa
trem non ſuccedat, quid erit de nepote nato
ex tali paricida.

¶ Lex ſexta.

SI quis inceſti. In ce
ſtas nuptias ꝯhentes, non perdūt i
ipſo iure ꝓpꝛias facultates: tamen
puniuntur in hoc: qꝛ non poſſu nt teſtari: nec
poſſunt habere ſucceſſoꝛes, niſi perſonas hic
declaratas: quibus nō exiſtētibus, ſuccedit fi
ſcus. ⁊ eſt not. ¶ Caſus. quidam contraherūt
ſcienter inceſtas nuptias: nūquid ſtatim ⁊ eo
facto bona eoꝛū ſunt cōfiſcata: R̄ n̄. ꝙ nō, ſed
donec viuunt, ꝓpꝛias retinent facultates. hoc
pꝛimo. Inſtat q̄rens: nūqd filij ex tali mr̄imo
nio nati dicant filij: R̄ n̄deo ꝙ nō dꝛ habere fi
lios ille qui hꝫ inceſtuoſos. Sed gd erit ō do
natione, ⁊ dote data, vel pꝛomiſſa: R̄n̄deo ꝙ
illa cōfiſcant. ¶ Sed inſtat tertio querens nū
qd inceſtū cōmittētes poſſunt teſtari, vel ab in
teſtato heredē hēre: R̄n̄. nō niſi, qꝛ pn̄t teſtari
circa quaſdā pſonas cōmiſſas, q̄ eis ēt abinte
ſtato ſuccedūt. ¶ Sed pone ꝙ pꝛioꝛ in gradu
iſtarū perſonarū cōmiſſarū pꝛeſtitit cōſiliū vel
aſſenſum circa nuptias inceſtas: nūqd iſte po
terit inſtitui, vel ſuccedere: R̄n̄. ꝙ nō. ſed ſuc
cedet ſequēs in gradu. Sꝫ pone ꝙ iſte pſone
ꝓuilegiate nō exiſtūt: nūqd veniet fiſc⁹. R̄n̄d.
ꝙ ſic. ⁊ iſta. l. eſt cōis vtriuſqꝫ cōnubij. l. viri et
1 vxoꝛis. h. d. ibi, credat. ¶ † Not. ꝙ decedens[h]
h ſupſtitibus ſibi ſpurijs, nō dꝛ cū filijs deceſſiſſe
⁊ maxime cū inceſtuoſis. ¶ Ibi, pꝛoꝛſus ꝑdi
ctis. ſ. filijs, Ibi. pſonā. iſta fraus cōmittit ſepe
qua detecta, irritū eſt qō agit: vt hic, ⁊. j. de na
tu. libe. l. j. ⁊ vide. ff. de her. inſt. l. qdā cū filium.
i ¶ Ibi, derelinquat, nūqd in iſto caſu vzˡſi ita
dicit inſtituto cū capere, potuerit, quidā dicūt
ꝙ ſic: p. l. in tēpus. ff. de her. inſti. ¶ Cōtrariuz
videtur: qꝛ. l. hic ꝓhibet fictionē teſtamenti, ⁊
2 iſtud verius. ¶ † Sed qd ſi non relinquit filio

vide Pet. de An
cha. in ꝯſi. cclxxx
iij. incip. in chꝛiſti
nomine Sempꝛo
nius, qui habet
vxoꝛem.

f ¶ Pꝛeſumit. Ut
in caſu noſtro. ⁊
no. Bal. per illuz
tex. in. l. ſi adulte
rium cuz inceſtu.
ff. de adulterijs.

☞ In terris im
perij. Adde qō
no. in apo. ad iſtū
in. l. ſi aqua. in nu.
39. ver. item not.
quod ſi papa. in
verſi. legitimare,
poſt alios. ſ. ō ſer
uit. et aqua. dixi
poſt Barto. in. l.
auth. ex cōplexu.
in fi. in ver. in ter
ris imperij. j. eo.
Celſus.

h ¶ Decedēs. Uiō
in aut. ex comple
xu. j. eodem: ⁊ qō
no. in. c. nonnulli.
extra de reſcript.

i ¶ Ualet. Uide
Bal. in. l. eā quaz
verſic. quero nun
quid. j. de fideicō.
⁊ Bald. in. l. gal
lus. §. quod ſi is. ⁊
§. ſeq. ff. de libe. et
poſth. ⁊ in. l. ſi in
ſtituatur. ff. de he
red. inſtit.

a ſuo inceſtuoſo,ſꝫ nepoti[a] legitimo ex inceſtuo-
ſo,nunqd valet tale relictum:videtur ꝙ ſic:vt
no.ī.de na.lib.l.fi.¶ Contrariũ eſt verũ:q2 iſte
nõ poteſt teſtari niſi inter certas pſonas:ꝛ iſte
nepos nõ eſt de pſonis pmiſſis.vnde illud qͦ
no.doc.in.d.l.fi.l.ꝙ ſit pmiſſum relinquere ne-
poti legitime nato ex ſpurio.nõ habet locũ in
ſpurio,qui eſt inceſtuoſus.ita tꝫ ibi Cy.ꝛ bar.
in.l.fi.de his q.vt indig.intellige,niſi error ex-
cuſerat ab inceſtu:vt.ſ.eo.qui ꝯ.Sed hic dubi
tat.Nã ſi ꝯ teſtm̃ inceſtuoſi opponatur de ince
ſtu,ergo poſt mortẽ diſputat de crimine:Rñ
deo,concedo pp bona:vt.ff.ad ſille.l.caſus.ꝛ.ī.
de adul.l.fi.¶ †Quero,nunqd hec lex habeat
b locũ in filio[b] clerici cõſtituti in ſacris,qdã glo.
ait ꝙ filij tales ſunt inceſtuoſi:ergo habet locũ
hec.l.vt no.in.l.ij.ſ.de epiſ.audi.Cy.ibi not.ꝙ
nõ ſunt inceſtuoſi,ſed ſpurij,eſt ſtupro nati.ꝛ
ideo cũ hec lex non loquat niſi de inceſtuoſis:
3 ꝛ ſit vt penalis,nõ debet extẽdi.¶ †Ibi, dos
ſi qua.No.ꝙ quando aliqua confiſcatio debet
fieri ſpãliter,puta de dote tantum talis confi-
ſcatio non excludit per ſuperuenientiã libero-
rum ad vniuerſales ſucceſſionem venientiũ.et
adde ꝙ dixi in aut.bona damnatorum.¶ Ibi,
teſtõ.No.ꝙ qui eſt habilis ſuccedere abinteſta
to,eſt habilis ſuccedere ex teſtamento.¶ Ibi,
legitimo mr̃imonio alias ꝯcto.¶ Ibi, filius
enumerat perſonas gradatim:ergo eſt ſeruan
dus gradus:vt dixit aut.bona damnatorum.
4 ꝛ hoc patet ſtatim.¶ †Ibi,ita tamẽ.no.text.
ad.q.dicit ſtatutum quod filius interficiens
patrem nõ ſuccedat.quid ergo de nepote nato
ex tali parricida hic ſumitur arg.ꝙ ſi non fuit
culpabilis in morte,ſuccedit.ſecus ſi fuit culpa
bilis.¶ Item no.ꝙ propter delictũ poſterior
prefertur priori.¶ Ibi,conſilium.not contra
illum qui dat cõſilium in actu prohibito.Bal.

¶ Authentica.

1 ☞ Bona delinquentium ſunt ipſo facto con-
fiſcata.
2 Bona quando acquiruntur filio propter deli-
ctum patris,filius illico efficitur ſui iuris.
3 Confiſcatio que fit ipſo iure,ꝛ que fit per ſen-
tiam iudicis,qualiter differunt.

INceſtas nuptias.

Continuatur cũ.l.C.hoc modo.dictũ
eſt.in.l.codicis ꝙ bona contrahentiũ inceſtas
nup.remanẽt penes contrahentes,q̃diu viuũt
excepta dote ꝛc.vt.l.qui ꝯ.¶ Itẽ dictum eſt
ibi ꝙ poſſunt teſtari de iſtis bonis circa perſo
1 nas permiſſas,†Modo iſta aut.dicit ꝙ bona
delinquentiũ ipſo facto ſunt cõfiſcata.Itẽ di-
cit ꝙ filij eorum legitimi ipſo facto ſunt effecti
ſui iuris.Item dicit ꝙ iſti debent poni in exi-
lio.Item dicit qͦ licet pater ſit exul.debet ta-
men filius eũ alere.hoc dicit.Et preſupponit
in iſta aut.ꝙ filij legitimi excludãt fiſcũ.Nam
ſi non excluderent fiſcũ:non tenerentur ex bo-
nis patris alere patreꝫ:ſed bene iure naturali,
quod non extinguitur per deportationem pa
tris.¶ Ibi,cõfiſcatio.confiſcatio põt imponi
ipſo facto:ſed vera ratio eſt:quia requirit fa-
2 ctum extrinſecum.¶ †In text. ibi, effectus.
no.hic expreſſe ꝙ quando propter delictũ pa-
tris bona filio acquirũtur,ſtatim filius ſui iu-
ris efficitur.¶ Pone,quidam fuit condemna
c tus[c] de homicidio.ſtatuto cauetur ꝙ filijs de-
bẽt habere dimidiã partem:iſte habebat quẽ-
dam filiũ pupillum.Modo querebatur nun-
quid poſſit dari tutor huic pupillo,videbatur
ꝙ nõ : q2 iſte bannitus iura ciuium romanorũ
non perdit:ſed tantum ſue ciuitatis:ergo reti
net patriã poteſtatẽ:vt inſti.de nup.in prin ꝯ-
dicebant quidã aduocati per ea que not.inſti.
quib.mo.ius pat.pot.ſol.§.relegati.ſed an illa
gloſſ.ſit vera,adhuc ſub iudice lis eſt.ſed adde
aliã rõnẽ:q2 eo ipſo ꝙ lex diſponit ꝙ filij ſuc-
cedãt in tote,vel in quota.pater dꝫ haberi pro
mortuo:vt hic.ꝛ.ff.pro ſocio.l.actione.§.publi
catione.in rõne litere ibi.ab eis alatur.¶ Not.
d ꝙ licet pater[d] ſit in exilio:[e] tamẽ filius tenetur
e ſibi remittere alimẽta.Querit gl.vtrũ iſta aut.[f]
f habeat locum in inceſtu,an vero in quocunq3
cõplexu nephario.puta cum ſacerdote, vel cũ
vxore alterius:ita quod bona cõfiſcentur ipſo
iure:Rñ.ꝙ ſic.iſtam gl.reprobat Jac.de are.
ꝛ Cy.q2 cũ iſta aut.diſponat ꝯ ius cõe:vt.ſ.e.
l.cum ancillis.in verbo per ſñiam iudicis.ergo
nõ debet extẽdi.ꝛ hec eſt ipſa veritas.aliter ſe-
queret ꝙ ille qui committit ſtuprũ cũ moniali
nõ poſſet teſtari:q2 nõ habet de quibus poſſet
facere teſtm̃.nam ille qui nõ habet:nec habere
g põt:nõ põt,teſtari.[g] ſecus ſi non hꝫ,ſed habere
poſſet:vt.l.lex cornelia.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ de
peti.here.l.hereditas.in prin.¶ Exemplũ,po
ne ꝙ ego nihil habeo in mũdo:niſi q2 ſup per-
ſona mea habeo mille in debitis,facio teſtamẽ
tum , heres adit:certe heres inſtitutus a me ſi
non facit inuentariũ,tenetur inſolidũ:ergo po
teſt teſtari:q2 poteſt teſtari,niſi ſtatutũ repu-
gnet:q2 eſt poſſibile quod aliquid acquirat,de
3 quod poſſit teſtari.¶ †Querit Cy.q̃ differẽ-
tia ſit inter ꝯfiſcationẽ ipſo iure,ꝛ p ſñiam iu-
dicis:quidã dicũt ꝙ hoc eſt vtile propter fru-
ctus medij tpis,ſup quo vide.l.j.ſ.de peti.he-
re.Alij dicunt quod hoc eſt vtile ſcire:q2 ſi bo-
na ſunt ipſo facto confiſcata,non poſſunt alie-
nari ſecus ſi ipſo facto non ſunt confiſcata:vt
ff.de dona.l.poſt contractum.Tu adde tertiũ:
quia ſi ſunt ipſo iure confiſcata,non poteſt te-
ſtari ſuper his:alias ſic.quod nota.

¶ Authentica.

1 ☞ Sacerdos,an poſſit dotare filiam ſpuriam
de proprio patrimonio.
2 Papa,an poſſit diſpenſare cũ inceſtuoſis quo
ad ſubſtantiam matrimonij.

EX complexu.

Nephari[j] inceſtuoſi,[h] ꝛ ſpurij non ſuccedunt: nec
aluntur.h.d.in.c.cum haberet.extra
de eo qui dux,in matr.quam pol.per adulte.
i dicitur ꝙ ſpurij ſunt alendi[i] de equitate cano-
nica:tamẽ hoc non puto verum in nepharijs
1 inceſtuoſis:ſed in ſpurijs ſimpliciter.¶ †Que
k ro,nunquid ſacerdos[k] de proprio patrimonio
ſuo poſſit dotare filiam ſuam ſpurium , ita ꝙ
dos non auferatur per fiſcum a marito,ꝛ dic
quod ſic : quia bona ipſius non ſunt ipſo iure
l confiſcata,[l] ꝛ dos eſt titulus onerosus reſpe-
ctu viri.hoc tenet Barto.ff.que in frau.cre.l.
2 fina.§.ſi a ſocero.¶ †Quero,nunquid papa[m]
m poſſit ſuper iſtis diſpenſare quo ad ſubſtan-
tiam matrimonij:dic vt extra de reſtitu.ſpo.
c.literas . ¶ Sed nunquid diſpenſato ſuper
matrimonio,videtur diſpenſatũ ſuper dote:
dicit Bart.quod ſit in.l.ſi ſerua.ff.de iure.do.
hoc non eſſet verum in caſu inceſtus , in quo
dos eſſet confiſcata ipſo facto:quia licet con-
trahentes mereantur veniam:tamen non ſunt
in integrum reſtituendi ad bona:vt.ī.de ſen.
paſ.l.ſi ademptis bonis.

¶ Lex ſeptima.

HUmilem.

Pauper ſi alias eſt dignus,nõ
dicitur vilis perſona:ſed ille perſo
ne dicuntur viles.que malis mori-
bus vireſcunt.hoc dicit.Nota qͦ paupertas
nõ reddit quem vilem,dummodo habeat bo-
nos mores.¶ In text.ibi,publice prefuit.i.cũ
huiuſmodi vidua ſtuprũ cõmittit:non punit,
licet cum

a ¶ Nepoti. Vide plene p Bar.in.l.gallus.§.qͦ ſi is.ꝛ in.l.fi.verſi.q̃ro vtrum ſit aliquis modus.hic alleg.

b ¶ Filio.vid bal.in.l.ij.hic alleg.et qͦ no.Bar.i.l.fi.circa prin.ī.d his qui.vt indig.

c ¶ Cõdemnatus. Vide q̃ no.Bal.i l.j.i fi.ī.de here.in-ſtit.ꝛ q̃ no.Bart.in.l.ex facto.ꝛ ibi dixi.ff.ad treb,

d ¶ No.ꝙ lꝫ pater. No.ꝙ lꝫ pater ſit i exilio,fili⁹ tenet ei alimẽta preſta-re,ꝛ vide Bal.in ti.de pace tenẽ.in vſib.feu.vbi tꝫ ꝙ filius nõ tenetur alimẽtare patreꝫ bãnitũ.et in aut.bona dãnatoruꝫ.ī.de bo.dã.idẽ tꝫ.vide Bart.in.l.ſi qs a liberis.§.vtrum. ff. de liber.agnoſc. vbi tenet cõtra,vide Nicol.de Nea.in aut.de ince.nup.ꝛ an vxor teneat alimẽtare virũ bannitũ vide Bal.i.vj.col.in.l. vbi adhuc.ī.de iur.dot. And.Barb.

e ¶ Exilio. Vide Bal.in aut.bona damnatorum.ī.d bo.preſcri.ꝛ ideo videmus etiaꝫ ꝙ maritus bãnitus dꝫ ali ab vxore , q̃ recuperauit dotẽ.ſm Bar,in.l.ſi cõſtante.in. v.q j.q.prin.ff.ſo. matr.ꝛ Bal.in.l. vbi ad-huc.ī.de iur.dot.niſi forte bannit⁹ eſſet, q2 deliqſſet in patrẽ.per not.per Bal.ibi.ꝛ in l fi.ī.de do pmiſ.

f ¶ Iſta aut.Vid Bart.hic.ꝛ in.l.ſi quis inceſti.ſ.eo.vbi tenet ꝯriũ.ſꝫ pro opi. Bal hic eſt gloſſ.vnde hec aut.ſumit.in prin ci.in ver.illicitas.ꝛ hec eſt cõis.

g ¶ Teſtari.Vide Bal.in aut.igreſſi.in prin.ſ.de ſa-croſan.ec.ꝛ Bal.Imo.in rubri. de acqui.here.ꝛ in.l.ſtipl'o hoc modo cõcepta.ff.de ver bo.obli.

h ¶ Nepharij inceſtuoſi. No.ſpuriũ de equitate canonica alendũ. non aũt inceſtuoſum.de eo qui duxi in matri.c.cũ habe-ret.ꝛ vide Bald.in aut.lꝫ.C.d na.li.in.l.pſ.C.de iu.dot.Bart. hic.et in.l.ſi quis a libe ris.§.vtrum.ff.de lib.agn. d. Abb.in.c.j.de magiſt.ꝛ ibi dixi, vide bal.in.l.j. C.d ſac.ſan,ec.And.Barb,

i ¶ Alendi.Vide quod ſequitur,et quod ſtatim dicetur.ꝛ Sal.hic qui vr̃ velle ꝙ fili⁹ ſpurius non teneat alere patrem : q2 peccauit.ſecus in pr̃e naturali aut.licet ꝛ ibi Bart.ꝛ doc.ī.de nat.libe.ꝛ ibi ẽt vr̃ pbari cõtra ſal.ꝙ filius ſpurius hodie teneatur alere pa-trem:q2 in phibitis ꝛ pmiſſis pa-riter ambulãt:vt ẽt ibi no.Bald.ꝛ per Imol.in.l.ex facto.§.ſi quis ro gatus.ff.ad treb.

k ¶ Sacerdos.Si verũ eſſet qͦ pri-me dt Bal.ſ.ꝙ in ceſtuoſis non de-bent dari alimen ta iſtud dictũ nõ eſſet verũ:q2 nat⁹ ex clerico, d2 ince ſtuoſus : vt nota.Bald.in.l.ſi quis inceſti.ſ. e.

l ¶ Cõfiſcata.Hoc pendet ex verita te glo.poſite.ſ.in aut . inceſtas . an illa aut.habeat lo cum in omni ne-phario cõplexu.

m ¶ Papa. Vide Bal.in.l.ſi cõtra.ad fi.ſ. manda.et gl.ꝛ Bart.hic qd antem de vulgo conceptis . dicit Bal.in.l.ſi qua il-luſtris'. ad orfi.ꝙ non poſſunt legitimari,

licet cum nupta puniretur, propter adulteriū. qđ dic vt. j. de adult.
1 l. ſi qui adulterū. dic vt ibi. Ille ergo [a] dicit diues, q bonis moribus
eſt diues, ille dicitur pauper, qui malis moribus laborat.

¶ Lex octaua.

LIcet. Et. h. d. vxorem fratris & virginē frater ſuperſtes non poteſt ducere in vxorē: non obſtāte cōſuetudine Egypti, vel reſcripto principis. h. d. cū. l. ſeq. que incipit ab inceſtis. ¶ Impedimentū qđ appellatur impedimentū publice honeſtatis, ſumpſit hinc originem. ¶ Sed iſta. l. loquitur multum limitate: ſed ius canonicum loquit vſq ad quartum gradum. dicit Hoſ. qđ ſemel fuit ordinatū qđ matrimoniū qđ non eſt permiſſum propter impedimentū iuſtitie, & publice honeſtatis, permitteretur vſq ad ſecundum gradum.

¶ Lex nona.

AB inceſtis. Not. q tempore cuiuſdā tyrāni fuit diſpenſatū qđ quidam poſſent contrahere inceptas nuptias. dicit imperator qđ iſtud reſcriptū nō valet. Primo, rōne tyranni authoritate carentis. Secđo, rōne rei vitioſe permiſſe. not. ſecđo quod nihil qđ ſit authoritatis. permittit tyranno: vt. s. de ſac. ſanc. ecc. l. decernimus. In tex. ibi, corroboretur. vult dicere qđ imperator nō diſſimulat, ne diſſimulatione culpabili ea que prohibita ſunt comprobentur. Baldus.

¶ De interdicto matrimonio inter tutorem, & pupillam ſeu curatorem, & liberos eorum. Titu. vj.

¶ Dictum eſt ſupra qualiter matrimoniū impediatur ratione conſanguinitatis & affinitatis: nunc qñ impeditur ratione officij inter filiū tutoris & pupillum, inter curatorē & adulteram, inter filiū curatoris & adultam. Bal.

1 ☞ Ruſticitas vel imperitia non excuſat. hoc intelligitur, niſi fiat clam.

¶ Lex prima.

SEnatuſconſulti. Ruſticitas vel imperitia nō excuſat.
1 h. d. ¶ † Caſus, quidā ruſticus erat tutor cuiuſdam puelle, vel qdā imperitus, qui neſciebat. ll. iſte cū pupilla ſua facta adulta ꝯhit matrimoniū nūquid tale. matrimonium valet: ſupple an ceſſet pena infamie. Reſpon. q nō: q: iuris ꝓhibitionē ruſticitas vel imperitia nō excuſat. In tex. ſaluberrime ne circūueniat adulta in redditione ratiōis. vt. j. eo. l. curatorē. & l. ſi tutor. Ibi, vellamento. no. errorē vel imperitiā nō excuſare. ¶ Cōtra hoc opp. gl. de. l. ſi adulteriū. §. nōnunq. ff. de adul. & j. de his q ſibi aieri. l. ſenat⁹. ff de iur. om. in. l. ſi qs id q. §. doli. de edē. l. j. §. fi. & s. ti. in. l. q ꝯ. Dicit hic glo. q aut aliqđ fit clā, & nō excuſat: q: propter clandeſtinitatē pſumit dol⁹, aut fit palā: & ex
2 cuſat: vt in ꝯrijs. ¶ † Ex hoc habes no. limitationē [b]. ll. q dicunt qđ
b ſexus & ruſticitas excuſant, q: intelligit, niſi fiat clā. Ita intelligit gl. ¶ Sed quātū ad. l. nrām, ita ſolu. continet diuinationē. & ideo glo. ſoluit alio modo: q: dicit q in. l. nrā eſt ſpāle. Cyn. dicit ſm Mart. Sili. q aut allegat error, vel ignorātiā circa ius naturale, vel quaſi, & nō excuſat: vt. s. de in ius voc. l. ij. Si vero allegat ignorātia circa ius cōe, tūc aut ad penā nō reqrit dol⁹: & tūc parcit: vt. l. ſi qs id qđ. aut ad penā requirit dol⁹, & tūc aut tractat de lucro, & nō parcitur. aut de dāno vitando, & tunc regulariter parcit. Fallit vbi. l. vltra ꝓcedit expſſe diſponēdo de ruſticis & ignorātib⁹: vt hic. & j. l. ſi qs in tanta. j. vñ vi. vel dic qđ aut loqmur vtrū ruſticitas vel error excludat vim ꝓbationis qtū ad act⁹ ꝓhibitiui ſubſtantiā, & nō excludit vt hic, aut qtū ad trāſgreſſiōis penā. & tūc tale factū vergit in alterius detrimentū verū, vel pſumptū: & non excuſat: vt hic. iuncta. l. ſi tutor. in fi. j. eo. Aut vergit ſolū in contēptū. & tunc excuſat: vt in cō
c trarijs. Itē adde qđ vbicūq. l. dicit [c] qđ ruſticas excuſatur, dz intelligi, niſi ſit alias ſagat. ita dicit gl. in. l. athlete. §. de ruſticis. ff. de exc. tut. quam no. & tene menti.

¶ Lex ſecunda.

MAter. Inter matrē pupille, & eius tutorem nō eſt
d prohibitū matrimoniū. & loquit hic expſſe quod victricus [d] poteſt eſſe tutor priuigne ſue. cōcor. ff. de adop. l. nonnunq. & j. de cōtrario iud. tu. l. fi. ¶ Quotidie nos videm⁹ qđ aliqs accipit aliquā in vxorē, & aſſumit tutelā filie, vel filij prioris mrīmonij, Ric. mal. reſtringit hoc ad tutorē teſtamētariū, cuius fides eſt approbata a teſtatore: vt in aut. de nu. §. iiſdē quoq. vbi de hoc. tu dic idē in cato p inqſitionē: q: eqparat teſtamentario. & ita teneas. & ita ſeruat de facto, & vt oīs ſcrupul⁹ du
e bitatiōis remoueat, facias apponi illa vba in iſtrīs, q fuit dat⁹ ex inquiſitis citatis ſuper hoc conſanguineis [e] pupilli, vel pupille. arg. ad hoc. j. de his qui. vt ind. l. polla. Caius. berta nupſit mihi: ſed antequā nuberet, ego erā tutor filij ſui, vel filie. qritur nūquid valeat

a ¶ Ille ergo no. q diues dr virtuoſus, & morigerat⁹. pauper vero, qui malus moribus laborat. alleg. iſtam. l. ſimilem glo. in. c. q ꝯ parē. xxiiij. q. j. & Bal. in. c. ſedes. de reſcri. vbi tex. loquitur de vilibus, vide gl. in. l. ne quis. de digni. lib. xij. And. Barba.
b ¶ Limitationē. Facit qđ no. Bal. in. l. vbi. in prin. ff. de edē. aliā limitationē vide per Bal. hic. in fine. & aliam poſui poſt Bar. in. l. fin. s. de iur. & fac. igno. et p iſtā. l. et dt Bal. in. l. quicūq. i vlt. colū. j. de ſer. fug. qđ ruſticitas non excuſat i his que ſunt ꝯ ſpēm honeſtatis. & vide que no. Bal. & docto. i l. venia. s. de i ius vocā. idē in his q ptinet ad formā & rigorē iudicior nō attēdit ſexus, vel ruſticitas, & ſi errauit ꝓpter cōſiliū aduocati. ſecđz bal. no. in. l. iuris. in fi. j. q admit. ex quo ibi decidit. q. no. & hic adđ no. p Imo. in. l. ex cōſenſu. §. eū q. i vlt. car. ff. de appel. & Cy. in. d. l. venia. ¶ L. dicit. Vide bal. i. l. ij. i. iij. q. s. đ reſci. vēditio. & i c. j. §. ſi vo vaſall⁹. i ti. qđ ſit ineſti. & vide alias limitationes. s. & Bal. in. l. ſi quis id qđ ff. đ iur. om. iudi. ¶ Victric⁹. vide Barto. s. & in. l. athlete. hic alle. limita tū & itellige vt per Bald. in. l. oēm. j. ad tertul. Bald. in. l. fin. hic allegata.
e ¶ Cōſanguineis. Vide q no. Bar. in. l. in dādo. & i. l. ſcire. §. cū religs. ff. de tuto. & cura. da. ab his.
f ¶ Querit gl. no, in inſtrīs apponi horā, vbi pōt dubitari de viribus iſtrī rōne hore vide Bald. in. l. fi. s. de edē. in. x. col. et ꝯnotaui plene ad do. Io. an. i addi. i tit. đ inſtru. edi. Bal. i. l. ipator. ff. de ſta. ho. & in. l. p ſcriptionē. C. ſi ꝯ ius vel vtil. pu. gl. ſingu. i. l. ſi ex plurib⁹. ad ſi. ff. de ſo. And. Barba.
g ¶ Inſtrīs. vid. l. ſi poſt motā. s. de peti. heredi.
h ¶ De filio. Ut. s. c. l. j. & qſi. p totū.

matrimonium: Reſpondeo q ſic: q: tutela filie nō impedit matrimoniū contrahi cū matre. h. d. ergo matrimoniū contrahitur, & tutela non finitur. Item poſſet mater accipere filium tutoris, ſi vellet.

¶ Lex tertia.

CUm proponas. Matrimonium rite ꝯctum, ex ſuperuenienti caſu retractari non dz, hic premitte quod filius curatoris non poteſt contrahere matrimoniū cum adulta. Sed pone q ante contraxerat q pater curam aſſumeret, nunquid per ſuperuenientem curam matrimonium diſtrahatur: Rñ. quod non: tñ cōſulit lex q remoueat iſte curator. & petat aliū ſubrogari, a quo ratio adminiſtrationis poterit libere peti. h. d. Ibi; et. ſcz mulieri adulte. Ibi, curatorē. no. qđ ſocer pt dari curator nurui. & gnālis curator. Ibi, cōtendis. i. aſſeris.
1 Ibi, habuiſſe: q: dicebas te emācipatā. † Ibi, non poterit. no. quod ea que ſunt annexa iuris vinculis, ex ſuperuenienti caſu non diſſoluuntur. ratio: q: iſte caſus ſuperueniens non erat aptus ad reſoluendū id qđ erat rite geſtū. ff. de infa. l. quid ergo in princ. Ibi, me tuere. q: l. interpretatur ꝓ te. ¶ Ibi, videant: q: videntur et ſunt ſuſcepti ex iuſto matrimonio.
¶ Ibi, ſcrupulus. i. ſuſpitionis. & no. q bonus c vir in eo qđ facit dz ita facere, qđ nō poſſit eē ſiniſtra ſuſpitio. ¶ Ibi, detur. tamē hoc nō poterit fieri. i. alius ſubrogari, niſi adulta petat: q: curator nō datur inuito, vt inſtitu. de cur. §. inuiti. ¶ Ibi, habebit. ſcz. adulta. ¶ Ibi, facultatē. ſ. liberā. ita q hic non eſt alius timor
f de quo loquit. l. ſi tutor. ¶ Querit gl. [f] in quo poſſit eſſe iſte ſcrupulus: Rñ. gl. q: forte tractu tpis reuocaret in dubiū, vtrū cura pceſſerit matrimoniū, vel matrimoniū pceſſerit curam. & iđ ad omne ambiguū remouendū, lex dat hic vnū cōſilium, & iđ tene mēti gl. qñcūq igitur eſt aliqđ licitū ante, q nō eſt licitū poſt lex conſulit ita fieri qđ amoueatur oīs ſcrupulus dubitationis. hac ratione qñq in inſtru
g mētis [g] apponitur hora, vbi poſſet dubitari de viribus inſtrumenti ratione hore.

1 ☞ Liberorum appellatione an contineantur naturales.
2 Filius naturalis, an contineatur appellatione filiorum in penis.

¶ Lex quarta.

LIbertinum. Appellatiōe filiorum naturales etiā filij cōtinētur. hic premitte q filius tutoris nō poteſt accipere pupillam factam adultam in vxorem, vel in ſponſam: vt. ff. de ſponſa. l. oratio. Caſus quidam habebat quēdam filium ſuum naturalem in ſeruitute, conceptū cui pupillā deſponſauit, vel matrimonio copulauit, queritur an poſſit: videtur quod ſic: q: l. loquitur
h de filio [h] ſimpliciter. ergo debet intelligi de filio in potiori ſignificato. i. de filio iuſto. ¶ Cōtrarium determinat hec lex, nam iſte caſus ptinet ad ſententiam. i. ad rationem ampliſſimi ordinis. ¶ Ibi, in ſeruitutē. & ideo erat naturalis: quia ſeruus non poterat contrahere matrimonium: vt. s. de inceſt. nup. l. cum ancillis. ¶ Ibi, manumiſſo: quia ſi non eſſet manumiſſus, matrimonium non teneret alia ra
1 tio: quia ſeruus. ¶ † Ibi, nō oportet not. qđ